Raadsvoorstel

Onderwerp:	HOE-vraag Strategische Kempenagenda
Vergaderdatum:	22 februari 2022
Documentnr. Corsa.:	RA22.005
Case nr. Corsa:	Z19001415
Opsteller:	Sacha Mathijssen
Portefeuillehouder:	mw. A.J.M.H. van de Ven burgemeester

Voorstel

1. Het document 'Richting door de raden' vast te stellen als richtsnoer om als gemeenteraden van Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden samen op te trekken om invulling te geven aan de Strategische Kempenagenda.
2. Vanaf 2022 structureel € 15.000 in de begroting op te nemen voor de organisatie van de samenwerking.

Inleiding

Eind 2019 is de Strategische Kempenagenda (SKA) vastgesteld. In deze agenda zijn vijf inhoudelijke thema's opgenomen waarop de vijf Kempengemeenten willen samenwerken: de transitie van het landelijk gebied, de energietransitie, mobiliteit, wonen en economie.

De SKA ziet op het 'wat': wat gaan we als Kempengemeenten samen oppakken? Tot nu toe zijn er geen afspraken gemaakt over de manier waarop de gemeenteraden betrokken worden bij het werken met de agenda. Deze vraag wordt beantwoord in het stuk 'Richting door de raden'.

Beoogd doel

Beoogd wordt een samenwerking tussen gemeenteraden te organiseren, zodat ook op strategisch niveau invulling wordt gegeven aan de samenwerking om inhoud te geven aan de SKA. Het doel van de samenwerking is om gezamenlijk te bouwen aan inhoud en proces. Waar gewenst vindt er gezamenlijke beeld- en oordeelsvorming plaats. Dit draagt bij aan beter geïnformeerde besluitvorming in de individuele raden en een sterkere positie van de Kempen in de regio.

Argumenten

1.1. Proces van totstandkoming document 'Richting door de raden'

Onder begeleiding van Berenschot heeft een proces plaatsgevonden om tot het document 'Richting door de raden' (versie november 2021) te komen. Daarbij is door Berenschot materiaal bestudeerd en is met verschillende betrokkenen gesproken: de gemeenteraden zelf, de colleges, de portefeuillehoudersoverleggen, de griffiers en de gemeentesecretarissen. Belangrijk om tot het eindresultaat te komen waren ook de onderzoekende, tussentijdse en afsluitende gesprekken met een afvaardiging van de gemeenteraden en de burgemeesters namens de colleges: het opdrachtgeversteam. Tot slot is een concept voorgelegd aan de gezamenlijke gemeenteraden op 8 september 2021. De aandachtspunten die bij deze gezamenlijke bijeenkomst naar voren kwamen zijn verwerkt in het document.

1.2. Kaders voor de samenwerking

Voorafgaand aan de totstandkoming van het ontwerp van de samenwerking zijn kaders opgesteld door de opdrachtgeversgroep. Deze luiden als volgt:

- De samenwerking moet werkbaar zijn: praktisch, niet te ingewikkeld en niet te tijdrovend.
- De samenwerking moet gedragen zijn, waarmee bedoeld wordt dat de samenwerking brede steun geniet van de verschillende gemeenteraden (en colleges).
- Verder dient de samenwerking uitgewerkt te zijn. Het doel van de samenwerking is helder en de uitgewerkte vorm sluit daarbij aan en is praktisch, concreet en toepasbaar.

Vanuit de gesprekken met de betrokkenen zijn de volgende aanvullende ontwerpcriteria geformuleerd:

- Het doel van de samenwerking is om gezamenlijk te bouwen aan inhoud en proces. Waar gewenst vindt gezamenlijke beeld- en oordeelsvorming plaats. Dit draagt bij aan beter geïnformeerde besluitvorming in de individuele raden en een sterkere positie van de Kempen in de regio.
- De samenwerking krijgt dan ook vorm door klein te beginnen. Met slechts een klein aantal en niet-controversiële onderwerpen wordt gestart en waarbij enkel beeldvorming plaatsvindt. In een later stadium kunnen nieuwe onderwerpen door de raden worden aangedragen.

- Elkaar leren kennen helpt bij de inhoudelijke samenwerking. Dit is echter een randvoorwaarde en geen doel op zich.
- De SKA is op een hoog abstractieniveau geschreven. Deze geeft daardoor onvoldoende richting. Een nadere uitwerking van de thema's is daarom nodig.
- Er zijn geen belemmeringen voor deelname van Oirschot aan de samenwerking, omdat er geen sprake is van een samenwerking die gericht is op gelijkvormigheid.

1.3. Manier van samenwerken
Berenschot is op basis van de uitgangspunten gekomen tot het 'Kempencongres' (hoofdstuk 2 van het document 'Richting door de raden') als manier waarop in de praktijk samengewerkt kan worden. Aan het Kempencongres kunnen alle raadsleden deelnemen en het wordt tweemaal per jaar gehouden, eenmaal in het voorjaar en eenmaal in het najaar. In het najaarscongres wordt gesproken over hoe de gezamenlijke raden bij de opgaven voor de middellange en lange termijn willen worden betrokken. Daaruit volgt het 'Werkprogramma Kempenraden'.

In het voorjaar wordt door de deelnemers, samen met de portefeuillehouders, terug gekeken op de samenwerking en de resultaten van het afgelopen jaar. Daarnaast presenteren de colleges (een update van) het 'Werkprogramma Kempenraden' voor de komende twee jaar. Deze vloeit voort uit hetgeen in het najaarscongres is besproken.

Doelstelling is, zoals reeds eerder benoemd, klein te beginnen met de Kempencongressen. Maar ook wordt gestreefd naar congressen die de ruimte geven om te inspireren en verdiepen op specifieke thema's die juist voor de gezamenlijke Kempengemeenten van belang. Daarmee worden congressen beoogd die zowel qua vorm als qua inhoud aantrekkelijk zijn voor de deelnemers.

Op pagina 9 van het document 'Richting door de raden' is het bovenstaande visueel weergegeven.

1.4. Autonomie afzonderlijke gemeenten blijft gegarandeerd
De Kempencongressen worden belegd om de gezamenlijke gemeenteraden te informeren en te inspireren en kunnen, indien gewenst, vervolgens doorgroeien naar een instrument om gezamenlijke beeldvorming en oordeelsvorming te organiseren. Besluitvorming over onderwerpen waarin de afzonderlijke gemeenteraden eigen bevoegdheden kennen maakt beslist geen onderdeel uit van het Kempencongres.

1.5. Aandachtspunten benoemd door de gemeenteraden
Op 8 september jl. is het ontwerp van de samenwerking besproken door de raden van de kempengemeenten. De samenwerking heeft breed draagvlak en om dit te behouden zijn er zes aandachtspunten benoemd. Enkele aandachtspunten zijn al benoemd, maar worden zo belangrijk gevonden dat ze hier nogmaals onder de aandacht worden gebracht.

- De kwaliteit van de congressen is cruciaal. Ze moeten zowel leuk als functioneel zijn. Dit is op diverse punten in het ontwerp verwerkt.
- De gemeenteraadsleden moeten invloed hebben op de agenda. Hiervoor is een Agendacommissie raadsleden in het leven geroepen.
- Deze samenwerking moet goed worden begeleid. Er is professionele ondersteuning nodig voor de vormgeving van de congressen en ambtelijke ondersteuning voor de organisatie ervan.
- Aanwezigheid raadsleden. Voor een succesvolle, duurzame en op draagvlak gebaseerde samenwerking is het cruciaal dat er veel raadsleden bij de Kempencongressen aanwezig zijn.
- Begin niet te controversieel en ambitieus. Het is belangrijk om in de samenwerking niet met de zwaarste thema's te beginnen.

Een aantal van deze aandachtspunten kan in de organisatie rondom de Kempencongressen worden ingebouwd en dat is ook gebeurd. Andere aandachtspunten, zoals de aanwezigheid van veel raadsleden en niet beginnen met te controversiële thema's, zijn slechts ten dele beïnvloedbaar door de organisatie van de samenwerking. Deze zijn meer afhankelijk van het daadwerkelijke gedrag van de deelnemers zelf.

2.1. Structureel € 15.000 per gemeente nodig voor de organisatie van de samenwerking
Om te zorgen dat de Kempencongressen goed georganiseerd, aantrekkelijk en functioneel zijn, wordt geadviseerd om hiervoor een substantieel bedrag beschikbaar te stellen. Indien uitgegaan wordt van professionele ondersteuning voor de vorm, ambtelijke ondersteuning voor de organisatie, eventuele

sprekers, huur van de locatie, hapjes en drankjes, wordt in eerste instantie een (structureel) bedrag van € 15.000 per gemeente benodigd geacht. Omdat door het strategisch niveau van de samenwerking moeilijk een connectie met het aantal inwoners of de grootte van de gemeente te vinden is, wordt een verdeelsleutel op basis van inwoneraantallen niet geschikt bevonden. Indien later blijkt dat dit bedrag te hoog is, kan deze worden afgeschaald.

Consequenties

1.1. Succesfactoren zijn tevens faalfactoren

Met de kaders, ontwerpcriteria en aandachtspunten zijn diverse succesfactoren benoemd die tot een succesvolle, duurzame en op draagvlag gebaseerde samenwerking leiden. Deze succesfactoren zijn echter tevens faalfactoren als ze niet goed worden ingevuld. De Kempencongressen zullen dan snel verwateren en leiden mogelijk tot een stille beëindiging van deze samenwerking.

1.2. Daadwerkelijke organisatie moet nog geïmplementeerd worden

Het document ‘Richting door de raden’ voorziet alleen in de theoretische samenwerking. De praktische kant dient nog georganiseerd te worden, waarbij het aandachtspunt van de professionele en ambtelijke ondersteuning voor vorm respectievelijk organisatie van belang zijn. De griffiers en gemeentesecretarissen worden gevraagd om hierin mee te denken zodat de aansturing en de benodigde (ambtelijke) capaciteit beoordeeld en ingeregeld kan worden. Het aandachtspunt (punt 4, pagina 29, document ‘Richting door de raden’) dat “het niet werkt als elke gemeenten om tourbeurt verantwoordelijk is voor de uitvoering van de samenwerking” dient onderdeel van het denkproces uit te maken.

Financiën

Bij akkoord door uw raad over dit voorstel wordt een bedrag van € 15.000 opgenomen in de perspectiefnota/voorjaarsnota.

Vervolg

Eerste Kempencongres na de zomer van 2022

In het najaarscongres vindt steeds de ‘start’ plaats om het jaar daarop vervolg te geven aan de samenwerking. Daarnaast vinden er in het voorjaar van 2022 gemeenteraadsverkiezingen. Tenslotte dient nog een aantal organisatorische aspecten ingeregeld te worden. Het meest logische moment om met de Kempencongressen te beginnen is daarom een moment na de zomer van 2022. Hoewel aangegeven is dat de raden over hun eigen agenda gaan, is op verschillende momenten wel de suggestie gedaan om dan met het onderwerp BO-MIRT af te trappen. BO-MIRT staat voor Bestuurlijke Overleggen Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport. In deze overleggen worden op de genoemde onderwerpen regionale afspraken gemaakt.

Idealiter wordt het eerste Kempencongres voorafgegaan door een bijeenkomst van de nieuwe raden van de kempengemeenten in het voorjaar van 2022. Deze bijeenkomst heeft dan als doel om elkaar te leren kennen en de samenwerking nogmaals toe te lichten aan alle raadsleden. Zowel bij deze eerste bijeenkomst als bij latere Kempencongressen dient beoordeeld te worden in hoeverre en in welke vorm die plaats kunnen vinden als er coronamaatregelen gelden. Om verder voldoende tijd te hebben om de daadwerkelijke en verdere organisatie van de congressen te implementeren, zal in Bladel bekeken worden of het aanbod kan worden gedaan om de eerste (kennismakings-)bijeenkomst door Bladel te laten organiseren.

Bijlagen

01. Document Berenschot: 'Richting door de raden' (22.01250)

het college van burgemeester en wethouders,

mr. R.P.B.M. Brekelmans
secretaris

mw. A.J.M.H. van de Ven
burgemeester

Raadsbesluit

Vergaderdatum:	22 februari 2022
Onderwerp:	HOE-vraag Strategische Kempenagenda
Documentnr. Corsa.:	RA22.005
Case nr. Corsa	Z19001415

De raad van de gemeente Reusel-De Mierden;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 25 januari 2022

Besluit

1. Vaststellen van het document 'Richting door de raden' als richtsnoer om als gemeenteraden van Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden samen op te trekken om invulling te geven aan de Strategische Kempenagenda.
2. Vanaf 2022 structureel € 15.000 in de begroting op te nemen voor de organisatie van de samenwerking.

De raad voornoemd,

de griffier,	de voorzitter,
dhr. J.C.M. van Berkel	mw. A.J.M.H. van de Ven